

بررسی رابطه‌ی هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشکده‌ی دندان پزشکی اصفهان

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، گروه روان‌شناسی سلامت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرکز بین‌المللی خلیج فارس، خرمشهر و کارشناس آمار، دانشکده‌ی دندان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.
۲. نویسنده مسئول: کارشناس ارشد پژوهش علوم اجتماعی، مرکز تحقیقات مواد دندان، دانشکده‌ی دندان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. Email: hosseinpour@dnt.mui.ac.ir
۳. دانشجوی کارشناس ارشد، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده‌ی علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۴. مرکز تحقیقات علوم دندان پزشکی، گروه دندان پزشکی کودکان، دانشکده‌ی دندان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

اله‌ام‌السادات بیننده^۱
سارا حسین‌پور^۲
اله‌سادات بیننده^۳
سیدابراهیم جباری‌فر^۴

چکیده

مقدمه: زندگی تحصیلی، از مهم‌ترین ابعاد زندگی افراد است که تأثیر بسزایی بر ابعاد دیگر زندگی دارد. هوش هیجانی، از مؤثرترین عوامل کسب موفقیت در عملکرد تحصیلی افراد است. هدف از این مطالعه، تعیین ارتباط هوش هیجانی با عملکرد تحصیلی دانشجویان دکترای عمومی دندان پزشکی اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۴ بود.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی، از پرسش‌نامه‌ی استاندارد هوش هیجانی بار-آن (Bar On Emotional Intelligence) استفاده شد که شامل مشخصات دموگرافیک و سؤالات هوش هیجانی با ۵ مؤلفه (درون‌فردی، بین‌فردی، سازگاری، مدیریت استرس و خلق عمومی) بود. پرسش‌نامه بصورت تصادفی در اختیار ۱۵۶ نفر دانشجوی دانشکده‌ی دندان پزشکی اصفهان قرار داده شد. معدل دانشجویان به عنوان شاخص وضعیت تحصیلی در نظر گرفته و نمره‌گذاری بر اساس طیف لیکرت از ۱ تا ۵ تعیین شد. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۱۸ و آنالیزهای آماری توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت ($\alpha = 0.05$).

یافته‌ها: نمره‌ی کل هوش هیجانی زنان (۷۱) ۲۲۳ و مردان (۴۳) ۲۱۸/۹۵ بود. نمره‌ی کل هوش هیجانی افراد مجرد (۹۱) ۲۲۳/۳۱ بیشتر از متأهلین (۲۳) ۲۱۸/۱۳ بود. از نظر نوع سکونت، بیش‌ترین میانگین مربوط به افرادی بود که خانه‌ی شخصی داشتند (۶۳) ۲۲۴/۱۲ و کم‌ترین مربوط به خانه‌ی استیجاری بود (۱۵) ۲۰۹/۷۳. عزت نفس، تحمل فشار روانی، شادمانی، همدلی و انعطاف‌پذیری با عملکرد تحصیلی، ارتباط معنی‌داری داشت ($p \text{ value} < 0.001$). نتایج رگرسیون نشان داد، خرده مقیاس خودآگاهی هیجانی ($p \text{ value} = 0.014$)، عزت نفس ($p \text{ value} = 0.014$) و شادمانی ($p \text{ value} = 0.024$) در حضور سایر شاخص‌ها و ویژگی‌های دموگرافیک با عملکرد تحصیلی، ارتباط معنی‌داری داشتند ($r = 0.770$).

نتیجه‌گیری: نمره‌ی کل هوش هیجانی دختران، بیشتر از پسران بود. بین عملکرد تحصیلی دانشجویان و نوع سکونت شخصی و زندگی با خانواده، تفاوت معنی‌داری وجود داشت. بین خرده مقیاس‌های خودآگاهی، عزت نفس، شادمانی و عملکرد تحصیلی، رابطه‌ی معنی‌داری وجود داشت.

کلید واژه‌ها: هوش هیجانی، عملکرد تحصیلی، دانشجویان.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۲۲

تاریخ اصلاح: ۱۳۹۷/۱۱/۲۹

تاریخ ارسال: ۱۳۹۷/۸/۱

استناد به مقاله: بیننده الهام‌السادات، حسین‌پور سارا، بیننده اله‌سادات، جباری‌فر سیدابراهیم. بررسی رابطه‌ی هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشکده‌ی دندان پزشکی اصفهان. مجله دانشکده دندان پزشکی اصفهان. ۱۳۹۸؛ ۱۵ (۱): ۷۵-۸۲.

مقدمه

زندگی تحصیلی، یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر ابعاد مختلف زندگی افراد است. عوامل مختلفی بر عملکرد تحصیلی تأثیر دارند از جمله عوامل فردی، آموزشی، خانوادگی و اجتماعی. در بین عوامل فردی، یکی از عوامل تأثیرگذار، هوش فرد است. هوش، فقط قسمت محدودی از توانایی را شامل می‌شود بنابراین لازم است سایر ابعاد آن تشخیص داده شود (۱). یکی از این ابعاد یا توانایی‌های انسان، هوش هیجانی است. هوش هیجانی، جدیدترین تحول در زمینه‌ی فهم ارتباط بین هیجان و تفکر است. این اصطلاح اولین بار از سوی سالووی و مایر در سال ۱۹۹۰ پیشنهاد شد (۲). هوش هیجانی (Emotional intelligence) که در کنار هوش بهر (Intelligence quotient) و هوش معنوی (Spiritual quotient) امروزه مورد توجه روان‌شناسان است، آمیزه‌ای از شایستگی‌ها، مهارت‌ها، و تسهیل‌کننده‌هایی که رفتار هوشمندانه را تحت تأثیر قرار می‌دهند، می‌باشد. افراد دارای هوش هیجانی بالا، در درک خود و دیگران کارآمد بوده، با دیگران ارتباط مناسب برقرار نموده و قادر به سازگاری و مقابله‌ی مناسب با محیط بلاواسطه‌ی خود هستند. از میان ابزارهای مختلفی که برای سنجش هوش هیجانی ساخته شده است، پرسش‌نامه‌ی هوش هیجانی بار-آن (Bar On Emotional Intelligence) به خصوص در ایران محبوبیت زیادی دارد که نسخه‌ی نهایی آن در سال ۲۰۰۲ ارائه شد (۳، ۴).

هوش هیجانی، جنبه‌ای از هوش است که بیشتر از هوش شناختی در رسیدن افراد به موفقیت در ابعاد مختلف زندگی نقش دارد (۲). در اغلب اوقات، هوش هیجانی رشد می‌یابد و می‌توان آن را با استفاده از آموزش، برنامه‌ریزی و درمان، ارتقاء داد. افرادی که دارای هوش بالا هستند، نسبت به سایر افراد، عموماً در برخورد با خواسته‌ها و فشارهای محیطی، عملکرد موفقیت‌آمیزتری دارند (۵).

اسکات و همکاران (۶) در سال ۲۰۰۱، در مطالعه‌ی خود به این نتیجه رسیدند که افراد با هوش هیجانی بالا، در

موقعیت‌های اجتماعی، احساس همدلی، خودکنترلی، مهارت اجتماعی، پاسخ‌های همکاری و روابط محبت‌آمیز بالاتری داشته‌اند که در برخی مطالعات دیگر نیز به همین نتیجه اشاره شده است (۷-۹).

مطالعه‌ی ثابتی (۱۰)، نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی، می‌تواند در کاهش اختلافات و ناسازگاری‌های اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان، تأثیر معنی‌داری داشته باشد. یکی از امتیازات هوش هیجانی نسبت به بهره‌ی هوشی، بعد اکتسابی بودن آن است که به راحتی قابل یادگیری، ارتقا و بهبود و اصلاح‌پذیر می‌باشد.

ارتباط هوش هیجانی با عملکرد بهتر در موقعیت‌های تحت رفتار منحرفانه در مدرسه، استفاده از داروها، روابط ضعیف و آشفته با دوستان در محل تحصیل، پیشرفت و استعداد تحصیلی نشان داده شده است (۱۱-۱۳). در مطالعاتی دیگر بر اهمیت هوش هیجانی در میزان سازش فرد با زندگی شخصی و موقعیت‌های اجتماعی تأکید بسیار شده است. خودآگاهی، مهارتی عمده در ساخت نظری سازه‌ی هوش هیجانی است (۱۴، ۱۵). اسکات و همکاران (۶) و سیاروچی و همکاران (۱۵)، بر این باورند که توانمندی و شایستگی‌های اجتماعی و هیجانی، غیرذاتی و قابل یادگیری می‌باشد.

در مطالعه‌ی شکری و همکاران (۱۶)، گفته شد که پیش‌بینی عملکرد تحصیلی، یکی از موضوعات محوری مورد علاقه‌ی روان‌شناسی تربیتی است. در این راستا به رغم وجود تعداد زیادی مطالعه، درباره‌ی نقش آزمون‌های هوش و توانایی در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی، تحقیقات اخیر تأکید کرده‌اند که عوامل شخصیتی به ویژه در سطوح بالاتر تحصیلات رسمی، در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی، نقش بسزایی ایفا می‌کنند. امروزه پژوهشگران با کمک نظریه‌ی هوش هیجانی و اجتماعی در صدد تبیین موقعیت تحصیلی و شغلی هستند (۲).

احسانی و همکاران (۱۷) به بررسی ارتباط بین هوش هیجانی و وضعیت تحصیلی در دانشجویان دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل پرداختند. در این مطالعه معدل

دندان پزشکی، یکی از رشته‌هایی است که دانشجویان برتر از لحاظ رتبه‌ی کنکور را می‌پذیرد، لذا هدف از این مطالعه، تعیین ارتباط هوش هیجانی با عملکرد تحصیلی دانشجویان دکترای عمومی دندان پزشکی اصفهان بود.

مواد و روش‌ها

مطالعه‌ی حاضر از نوع توصیفی بود و جامعه‌ی آماری آن شامل دانشجویان دکترای عمومی دندان پزشکی دانشکده‌ی دندان پزشکی اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۹۴ بود. تعداد کل جامعه‌ی آماری شامل ۵۶۹ نفر دانشجوی دکترای حرفه‌ای دندان پزشکی بود که ۱۵۶ نفر به روش تصادفی انتخاب شدند ($d = 0/276$). به این صورت که پس از تهیه‌ی لیست دانشجویان عمومی بر اساس نسبت تعداد ورودی هر سال بر تعداد کل دانشجویان در حال تحصیل بر مبنای شماره ردیف نام دانشجو در هر لیست با استفاده از جدول اعداد تصادفی انتخاب شدند.

پس از مطالعه‌ی مقالات و منابع مرتبط، پرسش‌نامه‌ای بر اساس پرسش‌نامه‌ی استاندارد هوش هیجانی بار-آن، تنظیم شد که شامل مشخصات دموگرافیک (جنس، سن، وضعیت تأهل، وضعیت تحصیلی، سال ورود، شغل والدین، نوع سکونت و نوع زندگی) که سؤالات دارای ۵ حیطه‌ی کلی و ۱۵ خرده مقیاس به شرح زیر بود:

مؤلفه‌ی درون‌فردی: خودآگاهی هیجانی، قاطعیت، عزت نفس، خودشکوفایی، استقلال.

مؤلفه‌ی بین فردی: همدلی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، روابط بین فردی.

مؤلفه‌ی سازگاری: حل مسأله، واقع‌گرایی، انعطاف‌پذیری.

مؤلفه‌ی مدیریت استرس: تحمل فشار روانی، کنترل نفس.

مؤلفه‌ی خلق عمومی: خوش‌بینی، شادمانی.

برای نمره‌گذاری پرسش‌نامه‌ی هوش هیجانی بار-آن، از طیف پنج درجه‌ای لیکرت، کاملاً موافقم، (نمره‌ی ۵)، موافقم، (نمره‌ی ۴)، تاحدودی، (نمره‌ی ۳)، مخالفم، (نمره‌ی ۲) و کاملاً مخالفم، (نمره‌ی ۱) استفاده شد. تعدادی از سؤالات

دانشجویان به عنوان شاخص وضعیت تحصیلی در نظر گرفته شد.

زهراکار (۱)، به بررسی رابطه‌ی مؤلفه‌های هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد واحد اسلام‌شهر پرداختند و بیان داشتند که بین همه‌ی مؤلفه‌های هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار است.

چینی‌پرداز و همکاران (۱۸) به بررسی هوش هیجانی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی کارآموز دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران در سال‌های ۸۸-۸۶ پرداختند. نتایج نشان داد، میانگین هوش هیجانی دانشجویان پزشکی در تمام خرده مقیاس‌ها، از استاندارد تعریف شده کمتر بود.

صالحی و همکاران (۱۹) به بررسی ارتباط راهبردهای یادگیری شناختی و فراشناختی با موفقیت تحصیلی در دروس نظری داخلی جراحی پرستاری پرداختند و نشان دادند که دانشجویان از راهبردهای شناختی بیش از فراشناختی در یادگیری بهره می‌برند و موفقیت تحصیلی ایشان رابطه‌ی مثبت اما نه چندان قوی با استفاده از راهبردهای یادگیری دارد.

رادفر و همکاران (۲۰)، به بررسی هوش هیجانی و رابطه‌ی آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی پرداختند، نتایج نشان داد، هوش هیجانی به ویژه مؤلفه‌های مهارت حل مسأله، تحمل استرس (اضطراب) و خودآگاهی با دستاوردهای آکادمی (دانشگاهی) مرتبط بود. بنابراین، افزایش چنین مهارت‌هایی احتمالاً دستاوردهای حرفه‌ای و آکادمیک دانشجویان پزشکی را ارتقاء می‌دهد.

طبق نتایج تحقیقات پیشین، می‌توان گفت، مؤلفه‌های هوش هیجانی، نقش مهمی در عملکرد و موفقیت تحصیلی دارد. ولی در بعضی از مطالعات بین همه‌ی مؤلفه‌ها ارتباط معنی‌دار و در برخی دیگر، تنها بین چند مؤلفه ارتباط معنی‌دار وجود داشت. از آنجا که توجه به مقوله‌ی هوش هیجانی در جهت بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان، نیازمند توجه خاصی می‌باشد و نیز با توجه به اینکه رشته‌ی

(۱۶/۹ درصد) ورودی سال ۱۳۹۰، ۳۸ نفر (۲۴/۷ درصد) ورودی سال ۱۳۹۱، ۱۶ نفر (۰/۴ درصد) ورودی سال ۱۳۹۲ و ۱۴ نفر (۹/۱ درصد) ورودی سال ۱۳۹۳ بودند.

تعداد ۱۱۹ نفر (۷۸/۳ درصد) مجرد و ۳۳ نفر (۲۱/۷ درصد) متأهل بودند. از نظر نوع سکونت، ۱۹ نفر (۱۲/۸ درصد) در محل استیجاری، ۴۷ نفر (۳۱/۵ درصد) در خوابگاه، ۸۳ نفر (۵۵/۷ درصد) در خانه‌ی شخصی، ۲۶ نفر (۱۷/۴ درصد) به صورت مجردی، ۹۲ نفر (۶۱/۷ درصد) با خانواده و ۳۱ نفر (۲۰/۸ درصد) با دوستان زندگی می‌کردند.

میانگین نمره‌ی هوش هیجانی، برابر با ۲۲۱/۳۹ بود. کم‌ترین میانگین (۱۱/۹۰) مربوط به خرده مقیاس همدلی و بیش‌ترین میانگین (۱۷/۷۶) مربوط به خرده مقیاس کنترل نفس بود (نمودار ۱).

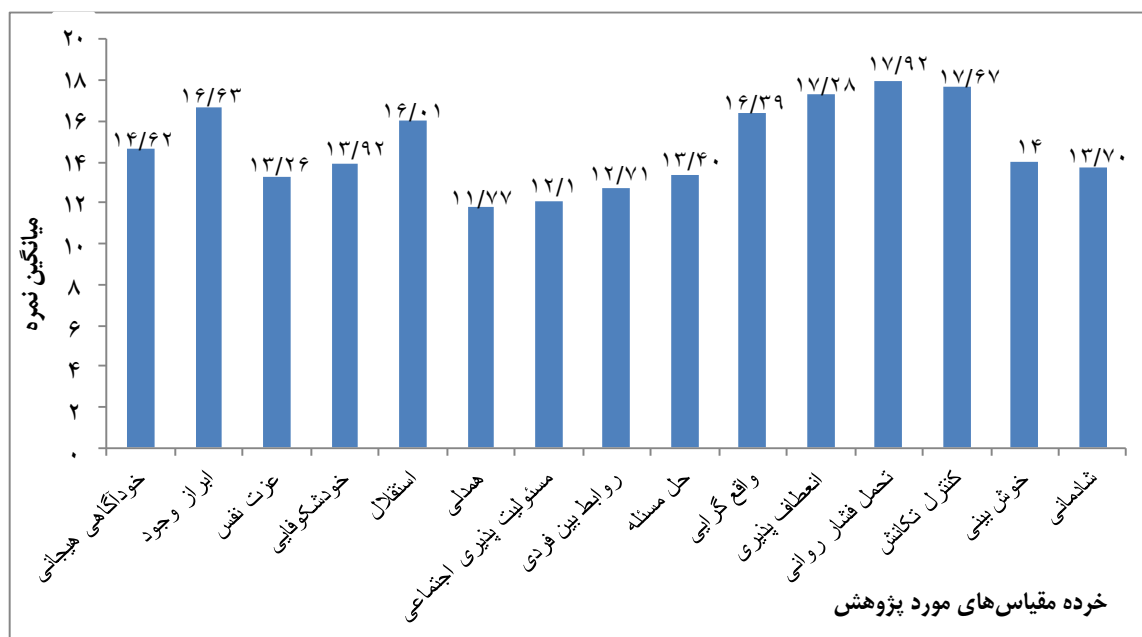
آنالیز واریانس یک طرفه نشان داد، بین خرده مقیاس هوش هیجانی در دانشجویان ورودی‌های مختلف، اختلاف معنی‌داری وجود نداشت ($p \text{ value} > 0/05$). همچنین آنالیز واریانس یک طرفه نشان داد که بین مؤلفه‌های هوش هیجانی در دانشجویان ورودی‌های مختلف، اختلاف معنی‌داری وجود نداشت ($p \text{ value} > 0/05$).

نیز به صورت معکوس نمره‌گذاری گردید. برای به دست آوردن زیرمقیاس‌ها، نمرات مربوط به هر زیرمقیاس با هم جمع شد. جمع کل نمرات نیز در کل آزمون بین ۹۰ و ۴۵۰ متغیر بود.

عملکرد تحصیلی در این مطالعه با استفاده از معدل ترم، معدل کل دروس عملی و معدل کل دروس نظری دانشجویان تعیین گردید. در نهایت، اطلاعات بدست آمده توسط نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۱۸ (version 18, SPSS Inc., Chicago, IL) و آنالیزهای آماری توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه، تک متغیره و چند متغیره‌ی گام به گام مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت ($\alpha = 0/05$).

یافته‌ها

این مطالعه بر روی ۱۵۶ نفر از دانشجویان مقطع عمومی دانشکده‌ی دندان‌پزشکی اصفهان انجام شد. نتایج با آلفای کرونباخ ۰/۹۱ نشان داد که ۹۱ نفر (۵۹/۹ درصد) زن، ۶۱ نفر (۴۰/۱ درصد) مرد، ۶ نفر (۳/۹ درصد) از دانشجویان ورودی سال ۱۳۸۷، ۲۴ نفر (۱۵/۶ درصد) ورودی سال ۱۳۸۸، ۳۰ نفر (۱۹/۵ درصد) ورودی سال ۱۳۸۹، ۲۶ نفر

نمودار ۱: میانگین شاخص‌های هوش هیجانی

نتایج رگرسیون نشان داد که خرده مقیاس خودآگاهی هیجانی ($p \text{ value} = 0/014$)، عزت نفس ($p \text{ value} = 0/014$) و شادمانی ($p \text{ value} = 0/024$) در حضور سایر شاخص‌ها و ویژگی‌های دموگرافیک با عملکرد تحصیلی، ارتباط معنی‌داری داشتند ($r = 0/770$) (جدول ۱). همچنین نتایج رگرسیون نشان داد که مؤلفه‌های درون-

فردی ($p \text{ value} = 0/001$)، و خلق عمومی ($p \text{ value} = 0/001$) در حضور سایر شاخص‌ها با عملکرد تحصیلی، ارتباط معنی‌داری داشتند ($r = 0/395$) (جدول ۲). آزمون تی مستقل نشان داد که بین خرده مقیاس حل مسأله ($p \text{ value} = 0/021$) و تحمل فشار روانی ($p \text{ value} = 0/002$) اختلاف معنی‌داری وجود داشت.

جدول ۱: نتایج رگرسیون در خرده مقیاس‌های مورد پژوهش

p value	t	ضرایب استاندارد نشده		خرده مقیاس‌های هوش هیجانی
		Beta	B	
0/014	-2/521	-0/256	-0/098	خودآگاهی هیجانی
0/937	0/080	0/008	0/002	ابراز وجود
0/041	-2/074	-0/261	-0/080	عزت نفس
0/192	-1/316	-0/172	-0/057	خودشکوفایی
0/342	0/957	0/095	0/053	استقلال
0/446	0/766	0/075	0/031	همدلی
0/801	0/253	0/032	0/013	مسئولیت‌پذیری اجتماعی
0/519	-0/647	-0/080	-0/029	روابط بین فردی
0/359	-0/924	-0/096	-0/038	حل مسأله
0/750	0/319	0/035	0/012	واقع‌گرایی
0/138	1/498	0/139	0/074	انعطاف‌پذیری
0/292	1/061	0/094	0/058	تحمل فشار روانی
0/131	-1/525	-0/126	-0/030	کنترل تکانش
0/093	1/702	0/193	0/073	خوش‌بینی
0/024	2/294	0/261	0/076	شادمانی
0/089	-1/723	-0/164	-0/058	سن
0/000	-3/747	-0/330	-0/874	جنس
0/446	0/765	0/064	0/204	وضعیت تأهل

جدول ۲: نتایج رگرسیون در مؤلفه‌های مورد پژوهش

p value	t	ضرایب استاندارد نشده		مؤلفه‌های هوش هیجانی
		Beta	B	
0/000	-4/170	-0/619	-0/314	مؤلفه‌ی درون‌فردی
0/511	0/659	0/057	0/025	مؤلفه‌ی بین فردی
0/324	0/990	0/118	0/073	مؤلفه‌ی سازگاری
0/240	-1/181	-0/107	-0/044	مؤلفه‌ی مدیریت استرس
0/001	3/276	0/392	0/143	مؤلفه‌ی خلق عمومی

بحث

هوش هیجانی، از مؤثرترین عوامل در کسب موفقیت افراد در ابعاد مختلف زندگی از جمله عملکرد تحصیلی است و

بسیار مورد توجه محققان کشورهای مختلف می‌باشد (۱۹، ۲۰). مطالعات مختلف در این زمینه انجام شده است، ولی تعداد بسیار کمی از آنها در زمینه‌ی دانشجویان علوم پزشکی و از

جمله دندان‌پزشکی صورت گرفته است. از آنجا که مؤلفه‌های هوش هیجانی، غیر ذاتی بوده، با استفاده از روش‌های آموزشی و راهکارهای مناسب دیگر می‌توان اقدامات لازم را در جهت بهبود عملکرد کلیه‌ی دانشجویان انجام داد که مطالعات در این زمینه بسیار مهم و ضروری می‌باشد.

مطالعه‌ی حاضر در دانشجویان ورودی سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ دکترای عمومی دانشکده‌ی دندان‌پزشکی انجام شد. با توجه به آزمون رگرسیون مشخص گردید که ۳ خرده مقیاس خودآگاهی هیجانی، عزت نفس و شادمانی در حضور سایر شاخص‌ها و ویژگی‌های دموگرافیک با عملکرد تحصیلی، ارتباط معنی‌داری داشتند و از همبستگی خوبی برخوردار بودند. همین آزمون بین ۵ مؤلفه‌ی اصلی، نشان داد که بین مؤلفه‌های درون‌فردی و خلق عمومی در حضور سایر شاخص‌ها با عملکرد تحصیلی ارتباط معنی‌داری داشتند که دقیقاً مطابق نتایج آزمون بر روی خرده مقیاس‌ها بود.

مطالعه‌ی احسانی و همکاران (۱۷) نشان داد، کم‌ترین میانگین مربوط به خرده مقیاس تحمل استرس و بیش‌ترین میانگین مربوط به خرده مقیاس همدلی کردن بود، ولی نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد که کم‌ترین میانگین مربوط به خرده مقیاس همدلی و بیش‌ترین میانگین مربوط به خرده مقیاس کنترل نفس بود.

همچنین مطالعه‌ی احسانی و همکاران (۱۷) نشان داد، نمره‌ی کل هوش هیجانی در دختران بیشتر از پسران بود و نیز بین خرده مقیاس هوش هیجانی در ورودی‌های مختلف، اختلاف معنی‌داری وجود نداشت، که با نتایج مطالعه‌ی حاضر همخوانی داشت.

مطالعه‌ی زهراکار (۱) نشان داد از بین مؤلفه‌های هوش هیجانی، خرسندی، تحمل استرس و مسأله‌گشایی، پیش‌بینی‌کننده‌های مهم و معنی‌داری برای عملکرد تحصیل دانشجویان می‌باشند. در مطالعه‌ی چینی‌پرداز و همکاران (۱۸)، خرده مقیاس روابط بین فردی، کم‌ترین و خرده مقیاس خوش‌بینی، بیش‌ترین میانگین را داشتند که با این

مطالعه متفاوت می‌باشد. در مطالعه‌ی صالحی و همکاران (۱۹)، نیز کم‌ترین میانگین مربوط به خرده مقیاس کنترل تکانش و بیش‌ترین آن مربوط به خرده مقیاس مسئولیت‌پذیری بود. در این مطالعه بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های درون‌فردی (خرده مقیاس‌های خودآگاهی فردی، عزت نفس) و خلق عمومی (خرده مقیاس شادمانی) ارتباط معنی‌داری وجود داشت. به دلیل تعداد زیاد سؤالات برای تکمیل پرسش‌نامه توسط دانشجویان، زمان زیادی صرف شد. با توجه به وجود رابطه‌ی بین برخی مؤلفه‌های هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی، می‌توان راهکارهای کنترل و ارتقای این مؤلفه‌ها در دانشجویان را در نظر گرفت. پیشنهاد می‌شود تمهیداتی جهت برنامه‌ریزی و ارائه‌ی راهکارهای کنترل و ارتقای مؤلفه‌های هوش هیجانی در دانشجویان دندان‌پزشکی در نظر گرفته شود.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد که بین عملکرد تحصیلی دانشجویان و نوع سکونت شخصی و نیز زندگی با خانواده، تفاوت معنی‌داری وجود داشت و نیز بین خرده مقیاس‌های خودآگاهی، عزت نفس و شادمانی و عملکرد تحصیلی، رابطه‌ی معنی‌داری وجود داشت. مؤلفه‌های درون‌فردی و خلق عمومی در حضور سایر شاخص‌ها با عملکرد تحصیلی، ارتباط معنی‌داری داشتند.

قدر دان

ضمن گرامی‌داشت یاد و خاطره استاد فرهیخته جناب آقای دکتر سید ابراهیم جباری‌فر به پاس راهنمایی‌های ارزشمند ایشان در این مطالعه، از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نیز صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم.

* این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی با شماره ۲۹۳۴۱۱ بوده و کلیه حقوق آن برای دانشکده دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان محفوظ است.

References

1. Zahra Kar K. Investigate the relationship between the components of emotional intelligence and academic performance. *Applied Psychology* 2008; 5(2): 89-98. [In Persian].
2. Hadadi Kohsar AA. The relationship between the components of emotional intelligence and mental health and academic success: The role of regulators sex. *Quarterly Curriculum Planning Knowledge & Research in Educational Sciences* 2009; 22(23): 99-118. [In Persian].
3. Amirinia M, Aghazadeh P, Bassam R. Ego Defensive Styles as Emotional Intelligence (Bar-On EQi) and the effects of demographic characteristics on defensive styles among bank employees. *Int J Rev Life Sci* 2015; 5(3): 829-36. [In Persian].
4. Fathi Ashtiani A. *Psychological tests personality, Personality Assessment*. Tehran, Iran: Beast Publications; 2010. [In Persian].
5. Beyrami M, Gharibi H, Hashemi T, Gholizadeh Z. Students predict emotional intelligence based on demographic variables. *Applied Psychology* 2009; 4(14): 57-64. [In Persian].
6. Schutt NS, Matalouf JM, Bobik C, Coston TD, Greeson C, Rhodes E, et al. Emotional intelligence and interpersonal relations. *J Soc Psychol* 2001; 141(4): 523-36.
7. Metz I. Do personality traits indirectly affect womens advancement? *Journal of Managerial Psychology* 2004; 19(7): 695-707.
8. Jordan PJ, Ashkanasy NM, Hartel CEJ, Hooper GS. Workgroup emotional intelligence: Scale development and relationship to team process and goal focus. *Hum Resour Manag Rev* 2002; 12(2): 195-214.
9. Brown FW, Moshavi D. Transformational leadership and emotional intelligence: a potential pathway for an increased understanding of interpersonal influence. *J Organ Behav* 2005; 26(7): 867-71.
10. Sabeti F. Social skills training in reducing the impact of social conflicts emotionally maladjusted boys school in Ahvaz. [Thesis]. Ahvaz, Iran: School of Nursing & Midwifery, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences; 1999. [In Persian].
11. Brackett MA, Mayer JD, Warner RM. Emotional intelligence and its relation to everyday behavior. *Pers Individ Dif* 2004; 36(6): 1387-402.
12. Parker JDA, Summerfield LJ, Hogan MJ, Majestic SA. Emotional intelligence and academic success: Examination the transition from school to university. *Pers Individ Dif* 2004; 36(1): 163-72.
13. Zeidner M, Shani-Zinovich I, Matthews G, Roberts RD. Assessing emotional intelligence in gifted and non- gifted high school student: Outcomes depend on the measure. *Intelligence* 2005; 33(4): 369-91.
14. Mayer JD, DiPaolo M, Salovey P. Perceiving affective content in ambiguous visual stimulus: A component of emotional intelligence. *J Pers Assess* 1990; 54(3-4): 772-81.
15. Ciarrochi J, Forgas JP, Mayer JD. *Emotional intelligence in everyday life: a scientific inquiry*. New York, NY: Psychology Press; 2001.
16. Shokri O, Kadivar P, Naghsh Z, Ghanai Z, Daneshvarpour Z, Molae M. Personality traits, academic stress and academic performance. *Journal of Education and Psychology Studies* 2007; 3(3): 25-48. [In Persian].
17. Ehsani M, Sabarad L, Jahanian I, Kheirkhah F. The relationship between emotional intelligence and academic achievement among dental students at Babol University of Medical Sciences. *Journal of Educational Development Jondishapur* 2014; 5(1): 80-7. [In Persian].
18. Chinipardaz Z, Ghafourian Boroujerdni M, Pasalar P, Shiravi A, Keshavarz A. Investigation of Emotional Intelligence and Its Relationship with Academic Achievement in Medical Students of Tehran University of Medical Sciences in 2008-2009. *Strides in Development of Medical Education* 2012; 8(2): 167-72. [In Persian].
19. Salehi Sh, Yrgholi R, Moaghi M. Relationship between cognitive and metacognitive learning strategies and academic success in medical – surgical nursing courses. *Iran J Med Edu* 2013; 13(8): 616-28. [In Persian].
20. Radfar S, Aghaie M, Motashaker-Arani M, Noohi S, Saburi A. Evaluation of emotional intelligence and its relation to the academic achievement in medical students. *Thrita J Med Sci* 2013; 2(2): 113-9.

Investigation of the Relationship between the Emotional Intelligence and Academic Performance of Undergraduate Students of Isfahan Dental School

Elham Sadat Binandeh¹

Sara Hosseinpour²

Elaheh Sadat Binandeh³

Seyed Ebrahim Jabbarifar⁴

1. PhD Student, Department of Psychology, Persian Gulf International Branch, Islamic Azad University, Khorramshahr AND BS Statistic, School of Dentistry, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

2. **Corresponding Author:** Dental Materials Research Center, School of Dentistry, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

Email: hosseinpour@dnt.mui.ac.ir

3. MA Student, Department of Social Sciences, school of Sociology, University of Tehran, Tehran, Iran.

4. Dental Research Center, Department of Pediatric Dentistry, School of Dentistry, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

Abstract

Introduction: Educative life is one of the most important aspects in every individual's life, which affects other aspects gravely. Emotional intelligence is one of the most effective factors in achieving success in different aspects of life. The present study was designed to investigate the relationship between educational status and emotional intelligence in dental students of Isfahan University of Medical Sciences.

Materials & Methods: Bar-On questionnaire was used to evaluate emotional intelligence. This questionnaire has 2 parts: Demographic characteristics and emotional intelligence in 5 components (inter-personal, intra-personal, compatibility, stress management, general mood). The questionnaire was completed by 156 undergraduate students in Isfahan School of Dentistry. Student's overall average grades were used as an index for their educational status. Likert's 1–5 scale was used for scoring. Data were analyzed with SPSS 18, using descriptive statistics, Pearson correlation coefficient and regression analysis ($\alpha = 0.05$).

Results: The total scores of emotional intelligence were 223 and 218.95 in female (71) and male (43) subjects, respectively. The total scores of single (91) and married (23) subjects were 223.31 and 218.13, respectively. In relation to accommodation, the highest mean, 224.12, belonged to the subjects who lived in their own private homes (63) and the lowest mean, 209.73, belonged to those living in rented houses. Self-esteem, mental pressure tolerance, happiness, empathy, and adaptability were significantly associated with academic performance (p value < 0.001). Regression analysis indicated that emotional self-awareness subscale (p value = 0.014), self-esteem (p value = 0.04), and happiness (p value = 0.024) had a significant association with academic performance in the presence of other criteria and demographic features ($r = 0.770$).

Conclusion: The total score of emotional intelligence was higher in females compared to males. There was a significant relationship between students' academic performance and type of living (living alone or with family). In addition, there was a significant relationship between academic performance and self-awareness, self-esteem and happiness subscales.

Key words: Academic performance, Emotional intelligence, Students.

Received: 22.10.2018

Revised: 20.2.2019

Accepted: 21.3.2019

How to cite: Binandeh ES, Hosseinpour S, Binandeh ES, Jabbarifar SE. Investigation of the Relationship between the Emotional Intelligence and Academic Performance of Undergraduate Students of Isfahan Dental School. J Isfahan Dent Sch 2019; 15(1): 75-82.